

PRESUDA SUDA

22. ožujka 1983.(*)

„Članak 5. stavak 1. Konvencije iz Bruxellesa od 27. rujna 1968.”

U predmetu C-34/82,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 3. Protokola od 3. lipnja 1971. o tumačenju od strane Suda Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, koji je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) u postupku koji se vodi pred tim sudom između

MARTIN PETERS BAUNTERNEHMUNG GmbH, društvo s ograničenom odgovornošću osnovano u skladu s njemačkim pravom, sa sjedištem u Aachenu, Savezna Republika Njemačka,

i

ZUID NEDERLANDSE AANNEMERS VERENIGING, udruga nizozemskog prava s pravnom osobnošću, čije je statutarno sjedište u Maastrichtu, a upravno sjedište u Heezeu, pokrajina Sjeverni Brabant, Nizozemska,

o tumačenju članka 5. stavka 1. navedene Konvencije,

SUD,

u sastavu: J. Mertens de Wilmars, predsjednik, A. O’Keeffe i U. Everling (predsjednici vijeća), G. Bosco, T. Koopmans, K. Bahlmann i Y. Galmot, suci,

nezavisni odvjetnik: G. F. Mancini,

tajnik: P. Heim,

donosi sljedeću

PRESUDU

- 1 Odlukom od 15. siječnja 1982., koju je Sud zaprimio 21. siječnja 1982., Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) uputio je Sudu na temelju Protokola od 3. lipnja 1971. o tumačenju od strane Suda Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Konvencija) dva pitanja o tumačenju članka 5. stavka 1. Konvencije.

- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Zuid Nederlandse Aannemers Vereniging (u daljnjem tekstu: Udruga), udruge nizozemskog prava čije je statutarno sjedište u Maastrichtu, a upravno sjedište u Heezeu (Sjeverni Brabant), i jednog od članova Udruge, društva Martin Peters Bauunternehmung GmbH (u daljnjem tekstu: Peters), osnovanog u skladu s njemačkim pravom i sa sjedištem u Aachenu u Saveznoj Republici Njemačkoj, a tiče se naplate iznosa koje je društvo Peters trebalo platiti na temelju internog pravila koje su donijela tijela Udruge i koje je obvezujuće za njezine članove.
- 3 Udruga je pokrenula postupak pred Arrondissementsrechtbank de 's-Hertogenbosch (Okružni sud u 's-Hertogenboschu), koji je odbio prigovor društva Peters o nenadležnosti. Po mišljenju tog suda dotični je spor proizašao iz ugovora, pa je zato njegova nadležnost utemeljena na članku 5. stavka 1. Konvencije, kojim se propisuje da je osobu, u ovom slučaju društvo Peters, s domicilom u jednoj državi ugovornici moguće tužiti u drugoj državi ugovornici u predmetima koji se odnose na ugovor, pred sudovima mjesta izvršenja dotične obveze.
- 4 Društvo Peters podnijelo je žalbu protiv te odluke Gerechtshofu (Žalbeni sud) u 's-Hertogenboschu, koji je potvrdio prvostupanjsku presudu, jer se po njegovu mišljenju obvezu plaćanja iznosa koje Udruga potražuje od društva Peters treba smatrati ugovornom obvezom u smislu članka 5. stavka 1. Konvencije.
- 5 Društvo Peters podnijelo je protiv te odluke žalbu u kasacijskom postupku Hoge Raadu der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), osporavajući analizu Gerechtshofa (Žalbeni sud) u 's-Hertogenboschu u vezi s prirodom odnosa između društva Peters i Udruge.
- 6 Prije donošenja odluke o meritumu Hoge Raad (Vrhovni sud) odlučio je uputiti Sudu sljedeća dva prethodna pitanja o tumačenju Konvencije iz Bruxellesa:
- „1. Primjenjuje li se članak 5. stavak 1. Konvencije na zahtjeve koje udruga privatnog prava s pravnom osobnošću podnese protiv jednog od svojih članova u predmetu koji se tiče obveza plaćanja novčanog iznosa utemeljenih na članskom odnosu između stranaka, pri čemu je taj odnos proizašao iz toga što se tuženik u udrugu učlanio na temelju odgovarajućeg pravnog posla?
2. Je li u tom pogledu presudno proizlaze li dotične obveze izravno iz samog učlanjenja u udrugu ili su posljedica toga učlanjenja, ali u vezi s odlukom ili odlukama tijela udruge?“

Prvo pitanje

- 7 Člankom 5. Konvencije predviđaju se slučajevi posebne nadležnosti, koju tužitelj može odabrati odstupajući od općeg pravila o nadležnosti propisanog člankom 2. stavkom 1. Konvencije.
- 8 Sukladno članku 5. stavku 1. Konvencije:
- „Osobu s domicilom u državi ugovornici moguće je tužiti u drugoj državi ugovornici:
1. u predmetima koji se odnose na ugovore, pred sudovima mjesta izvršenja dotične obveze.“ [neslužbeni prijevod]

- 9 Stoga pojam predmeta koji se odnose na ugovore služi kao kriterij za određivanje područja primjene jednog od pravila o posebnoj nadležnosti koja su dostupna tužitelju. Uzimajući u obzir ciljeve i opću strukturu Konvencije, a kako bi se osigurala što veća jednakost i ujednačenost prava i obveza koji proizlaze iz Konvencije za države ugovornice i osobe na koje se ona odnosi, važno je ne tumačiti taj pojam jednostavno kao upućivanje na nacionalno pravo jedne ili druge države o kojima je riječ.
- 10 Stoga, kao što je Sud već iz sličnih razloga presudio u odnosu na izraz „poslovanje podružnice, predstavništva ili drugog poslovnog nastana” [neslužbeni prijevod] iz članka 5. stavka 5. Konvencije (presuda od 22. studenoga 1978., Somafer / Saar-Ferngas AG, C-83/78, Zb., str. 2183.), pojam predmeta koji se odnose na ugovore treba promatrati kao neovisan pojam koji se za potrebe primjene Konvencije, kako bi se osigurala njezina puna učinkovitost, mora tumačiti prije svega u odnosu na sustav i ciljeve Konvencije.
- 11 U tom pogledu treba naglasiti da iako se člankom 5. predviđaju različiti slučajevi posebne nadležnosti koje tužitelj može odabrati, u pojedinim jasno utvrđenim situacijama ipak postoji posebno bliska veza između spora i suda koji bi bio najpozvaniji o njemu odlučivati, s ciljem efikasnog vođenja postupka.
- 12 Kada se s obzirom na to člankom 5. stavkom 1. Konvencije nadležnim proglasi sud mjesta izvršenja obveze o kojoj je riječ, to je izraz namjere da se, zbog bliskih veza koje se stvaraju ugovorom između ugovornih stranaka, omogući da se pred istim sudom, a to je sud mjesta izvršenja obveze, rješavaju sve poteškoće koje bi mogle proizaći iz izvršavanja ugovorne obveze.
- 13 U tom pogledu, članstvom u udruzi među članovima se stvaraju bliske veze iste vrste kao između ugovornih stranaka te se stoga obveze na koje upućuje sud koji je uputio zahtjev mogu smatrati ugovornim obvezama za potrebe primjene članka 5. stavka 1. Konvencije.
- 14 Budući da se u nacionalnim pravnim sustavima obično propisuje da je mjesto poslovnog nastana udruge mjesto izvršenja obveza koje proizlaze iz akta učlanjenja u udruhu, primjena članka 5. stavka 1. Konvencije ima i praktične prednosti: sud nadležan za mjesto u kojem udruha ima sjedište obično može najbolje razumjeti isprave o osnivanju, pravila i odluke udruge kao i okolnosti iz kojih je proizašao spor.
- 15 U tim okolnostima na prvo pitanje treba odgovoriti da se obveze povezane s plaćanjem novčanog iznosa koje su utemeljene na članskom odnosu između udruge i njezinih članova moraju smatrati „predmetima koji se odnose na ugovore” [neslužbeni prijevod] u smislu članka 5. stavka 1. Konvencije.

Drugo pitanje

- 16 Nacionalni sud traži od Suda da utvrdi treba li, kako bi se odredilo ulazi li obveza člana prema udruzi u područje „predmeta koji se odnose na ugovore” [neslužbeni prijevod], razlikovati proizlazi li ta obveza izravno iz samog učlanjenja u udruhu ili je istovremeno posljedica i toga i odluke tijela udruge.
- 17 Važno je napomenuti da umnožavanje temelja nadležnosti u jednoj te istoj vrsti spora vjerojatno ne bi pridonijelo pravnoj sigurnosti i učinkovitoj pravnoj zaštiti na cijelom području Zajednice. Odredbe Konvencije stoga valja tumačiti na način da se od suda pred

kojim je pokrenut postupak ne zahtijeva da se proglašni nadležnim za odlučivanje o jednim, a nenadležnim za odlučivanje o drugim zahtjevima ma kako ti zahtjevi bili blisko povezani. Osim toga, poštovanje svrhe i duha Konvencije zahtijeva tumačenje članka 5. koje nacionalnom sudu omogućuje da o svojoj nadležnosti odluči bez obveze razmatranja merituma predmeta.

- 18 Iz tog razloga valja odgovoriti da za primjenu odredaba članka 5. stavka 1. Konvencije na spor koji se tiče obveze o kakvoj je riječ u ovom predmetu nije važno proizlazi li ta obveza izravno iz učlanjenja u udrugu ili je istovremeno posljedica i toga i odluke tijela udruge.

Troškovi

- 19 Troškovi podnošenja očitovanja Sudu koje su imale Komisija Europskih zajednica, talijanska vlada i vlada Savezne Republike Njemačke ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) uputio odlukom od 15. siječnja 1982., odlučuje:

- 1. Obveze povezane s plaćanjem novčanog iznosa koje su utemeljene na članskom odnosu između udruge i njezinih članova moraju se smatrati „predmetima koji se odnose na ugovore” [neslužbeni prijevod] u smislu članka 5. stavka 1. Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.**
- 2. U tom pogledu nije važno proizlaze li obveze o kojima je riječ izravno iz učlanjenja u udrugu ili su istovremeno posljedica i toga i odluke ili odluka koje donesu tijelâ udruge.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 22. ožujka 1983.

[Potpisi]

* Jezik postupka: nizozemski